

Mandat for evaluering av etterretningstjenestelovens virke

Regjeringen nedsetter et utvalg for å evaluere etterretningstjenestelovens virke i tråd med Stortingets anmodningsvedtak B pkt. 1 i Innstilling 357 L (2019-2020).

Etterretningstjenesteloven ble vedtatt av Stortinget etter en omfattende offentlig debatt om spørsmål som er grunnleggende i vårt demokrati knyttet til avveininger mellom inngripen i den enkeltes privatliv og ivaretagelse av nasjonal sikkerhet. Loven gjenspeiler disse hensynene og skal bidra til å skape tillit til at bl.a. viktige rettssikkerhetsgarantier i form av at kontroll ivaretas.

Krav om evaluering har først og fremst oppstått som følge av debatten knyttet til tilrettelagt innhenting (TI) og kontrollen av denne.

Evalueringen skal derfor særlig utrede:

- Lovens TI-bestemmelser og Etterretningstjenestens utøvelse av disse (lovens virke i praksis) lar seg kontrollere i henhold til Stortingets forutsetninger
- Rettssikkerhetsmekanismene i loven fungerer i henhold til lovgivers intensjon
- EOS-utvalgets løpende kontroll og domstolenes forhåndskontroll knyttet til TI fungerer etter sin hensikt og lovgivers intensjon. Som en del av dette skal evalueringen også se på ressursituasjonen, kompetanse og virkemidler hos EOS-utvalget og domstolene knyttet til kontrollfunksjonen.

Evalueringen kan videre se på hvorvidt det er identifisert særlige spørsmål knyttet til lovens virke forøvrig i lys av lovgivers intensjon.

Evalueringen har ikke til oppgave å utrede nytt rettslige rammeverk eller konkrete lovendringer, men skal legge Stortingets lovvedtak til grunn som utgangspunkt for evalueringen av lovens virke og mulighet for kontroll. I denne evalueringen skal det ikke overlappes med EOS-utvalgets kontrolloppgaver etter EOS-kontrollloven. Evalueringen skal heller ikke vurdere lovens bestemmelser i lys av Grunnloven og Norges menneskerettighets-forpliktelser som vil overlappe med det pågående søksmålet fra stiftelsen Tinius m.fl. mot staten v/Forsvarsdepartementet for domstolene, med mindre en dom i saken eventuelt skulle være rettskraftig. Evalueringen skal ikke overlappe med alminnelig forvaltningskontroll, slik som spørsmål om Etterretningstjenestens måloppnåelse og effektivitet.

Utvalget skal bestå av en leder og fire medlemmer samt en sekretær for å evaluere etterretningstjenesteloven innenfor rammen av Stortingets anmodningsvedtak. Utvalgsmedlemmene og utvalgets sekretær må kunne sikkerhetsklareres for STRENGT HEMMELIG og skal autoriseres før oppstart av evalueringen. Utvalgsmedlemmene tilkommer alminnelig utvalgsgodtgjørelse etter statens satser. Sekretær lønnes av Forsvarsdepartementet etter egen avtale.

I gjennomføringen av evalueringen vil det måtte innhentes informasjon og gjennomføres intervjuer med personer fra domstolene, EOS-utvalget og Etterretningstjenesten samt fra andre offentlige myndigheter og private virksomheter ved behov. Forsvarsdepartementet skal bistå og legge til rette for at utvalget får tilgang til informasjon som er nødvendig for å foreta sine vurderinger.

Utvalget vil starte sitt arbeid våren 2025 og levere sin rapport innen ett år etter oppstart. Utkast til evalueringsrapport skal avgis til Forsvarsdepartementet og sikkerhetsgraderes HEMMELIG inntil utkastet er gjennomgått for å sikre at den ikke inneholder sikkerhetsgradert informasjon. Den endelige rapporten skal være ugradert og kunne offentliggjøres i sin helhet senest 2. september 2026.